

Integrált természettudományos tantárgy

Földrajz

Helyi tanterv

Célok, feladatok, értékelés

Célunk, hogy a tantárgyi fakultációra jelentkező, vélhetően humán beállítottságú, jog, bölcsész vagy gazdasági irányban továbbtanuló diákok mélyebb ismeretekkel rendelkezhessenek hazánk természet-, társadalom- és gazdaságföldrajzáról.

A fenti cél elérése érdekében a tanulóknak készítenie kell egy igényes és részletes prezentációt hazánk egyik régiójáról, melyet a tanórán elő kell adnia társai előtt.

Ezen kívül fontos elsajátítania (szűkebb és tágabb) hazánk természet- és társadalomföldrajzi topográfiai fogalmait, melyekből rendszeres számonkérés lesz.

Így egy diák összesen 5 db egysúlyú jegyet fog gyűjteni (prezentáció, kiselőadás, 3 db topográfiai dolgozat).

A tantárgy vázlatos tanmenete

1. óra: A tantárgy céljainak, feladatainak és követelményeinek megismerése, témák (régiók) kiosztása, felmerülő kérdések megbeszélése, motiváció felkeltése didaktikus módszerekkel.

2. óra: A nyugat-dunántúli régió

3. óra: A közép-dunántúli régió

4. óra: A dél-dunántúli régió

5. óra: A dél-alföldi régió

6. óra: Az észak-alföldi régió

7. óra: Az észak-magyarországi régió

8. óra: A közép-magyarországi régió

Topográfiai fogalmak

Nagytájak: Alföld, Dunántúli-domb- és hegyvidék (Dunántúli-dombság), Dunántúli-középhegység (Dunántúli-középhegyvidék), Északi-középhegység, Kisalföld, Nyugat-magyarországi-peremvidék (Nyugati-peremvidék);

Egyéb tájak: Aggteleki-karszt, Alpokalja, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogek, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík, Csepel-sziget, Cserehát, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna-Tisza köze, Dunakanyar, Dunántúl, Dunazug-hegység, Gerecse, Győri-medence, Hajdúság, Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös-Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Órség, Pesti-síkság, Pilis, Somogyi-dombság, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendre-sziget, Tapolca-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tokaj-Eperjesi-hegység, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Zempléni-hegység;

Vízrajz: Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, Száva, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala;

Települések: Ajka, Algyő, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Berente, Békéscsaba, Budapest, Bük, Cegléd, Debrecen, Dorog, Dunaújváros, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúszoboszló, Harkány, Hatvan, Hegyeshalom, Hévíz, Hódmezővásárhely, Hollókő, Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Makó, Miskolc, Mohács, Mosonmagyaróvár, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Orosháza, Ózd, Paks, Pannonhalma, Pápa, Pécs, Salgótarján, Sárospatak, Siófok, Sopron, Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentendre, Szentgotthárd, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Tihany, Tiszaújváros, Vác, Várpalota, Veszprém, Visegrád, Visonta, Záhony, Zalaegerszeg, Zalakaros;

Nemzeti parkok, világörökségek: Aggteleki Nemzeti Park, Balaton-felvidéki Nemzeti Park, Bükki Nemzeti Park, Duna–Dráva Nemzeti Park, Duna–Ipoly Nemzeti Park, Fertő–Hanság Nemzeti Park, Hortobágyi Nemzeti Park, Kiskunsági Nemzeti Park, Körös–Maros Nemzeti Park, Órségi Nemzeti Park; Aggteleki- és Szlovák-karsztvidék, Budapest Andrássy út a Millenniumi földalattal, Budapest Várnegyed és a pesti Duna-part, Fertő tó, Hollókő, Hortobágy, Pannonhalmi apátság, Pécsi ókeresztény sírkamrák, Tokaj-Hegyalja borvidéke;

Megyék: Baranya megye, Bács-Kiskun megye, Békés megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Csongrád-Csanád megye, Fejér megye, Győr-Moson-Sopron megye, Hajdú-Bihar megye, Heves megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Komárom-Esztergom megye, Nógrád megye, Pest megye, Somogy megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Tolna megye, Vas megye, Veszprém megye, Zala megye;

Régiók: Dél-Alföld régió, Dél-Dunántúl régió, Észak-Alföld régió, Észak-Magyarország régió, Közép-Dunántúl régió, Közép-Magyarország régió, Nyugat-Dunántúl régió.

Fejlesztési területek

Anyanyelvi kompetencia: A prezentációjához való felkészülése során többféle (hagyományos és online) forrásból igyekszik információt gyűjteni, válogatni és feldolgozni. A kiselőadása során képes gondolatait logikus rendben, megfelelő hangerővel és artikulációval, a megadott időkeretre figyelve megfogalmazni úgy, hogy mindez társainak is érthető legyen.

Idegen nyelvi kompetencia: Magyarországon élő nemzetiségek anyanyelvi és kulturális örökségének megismerése, említése.

Természettudományos kompetencia: A pedagógus igyekszik felhívni a figyelmet a földrajz és a többi természettudományos tárgy (elsősorban a biológia) közötti kapcsolatokra, s elvárja, hogy ezt a tanulók is megtegyék a saját prezentációjukban.

Matematikai kompetencia: Az egyes régiók társadalmi és gazdasági vizsgálatánál elkerülhetetlen, hogy a tanuló matematikai műveleteket végezzen (pl. népsűrűség-számítás, diagramelemzés, táblázat adatainak értelmezése), mellyel matematikai kompetenciája is fejlődik.

Digitális kompetencia: A tanuló a prezentációjához való anyaggyűjtését túlnyomó részben vélhetően az interneten elérhető információkból (kiadványok, cikkek, grafikonok, képek) fogja elvégezni, mely során lényeges lesz, mennyire képes hatékonyan szelektálni a számtalan online elérhető információ között. Másrészt a prezentáció megalkotásánál szintén a digitális kompetenciáját kell alkalmaznia, hogy a bemutatója minél érthetőbb, színesebb, változatosabb legyen.

Szociális és állampolgári kompetencia: A tanulók az órákon megismerkednek az egyes régiók társadalmi helyzetével, az ott élők nehézségeivel és ezek megoldási lehetőségeivel, mely tudással a későbbiekben esetleg változtatni is tudnak majd, ezáltal javítva az ország lakosainak életminőségén. A tanulóknak lehetőségük lesz arra, hogy párban dolgozzanak egy régión, így a kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanulók

szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi életük során képesek legyenek hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén kezelni a felmerülő konfliktusokat.

Kezdeményezőkézség és vállalkozói kompetencia: A tanulók a régiók társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a tanulók társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodásához, valamint az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

Kulturális kompetencia: A régiók társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a tárgy segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy párban létrehozott prezentáció hozzájárul a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.

Tanulási kompetencia: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló önálló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanulás-tanítási folyamatnak hozzá kell járulnia az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására.

Alap óraszám: heti 1x2 óra, összesen 8x2 óra

Témakör: Magyarország földrajza

2022. április

Csutka Éva, Jávor Gellért, Veszelo vszki Balázs